

Csökken a szegények száma

MOLNÁR IVÁN

Brüsszel. **Az Európai Unió lakosságának csaknem 7 százaléka, 33 millió ember él súlyos anyagi nélkülözésben – derül ki az Eurostat tegnap közzétett előzetes, 2017-es adatszerzésen alapuló becsléséből.**

Az erős európai konjunktúrával párhuzamosan tavaly 33 millióra, az össznépeség 6,7%-ra csökkent a súlyos anyagi nélkülözésben élő EU-s állampolgárok száma. Ez 0,8 százalékpontos mérséklődést jelentett 2016-hoz képest. Az uniós statisztikai hivatal, az Eurostat definíciója szerint azok számítanak súlyos anyagi nélkülözésben élőknek, akik a következő 9 elemből legalább 4-et nem engedhetnek meg maguknak: lakhatás-összefüggő számlák kifizetése, az otthon melegen tartása, váratlanul felmerülő kiadások fedezése, hús, vagy hal fogyasztása legalább minden második nap, évente legalább egy egyhetes nyaralás, személygépkocsi, mosógép, színes TV, telefon (mobilt is beleértve).

Szlovákiában a súlyos anyagi nélkülözésben élők száma az elmúlt években folyamatosan csökkent. 2017-es adatokkal az Eurostat Szlovákia esetében ugyan még nem rukkolt elő, 2016-ban azonban a lakosság 8,2 százaléka élt nélkülözésben, míg 2010-ben ez elérte a 11,4 százalékot. Magyarországon ezzel szemben még tavaly is a lakosság 14,5 százaléka élt súlyos anyagi nélkülözésben, míg Lengyelországban ezek aránya 6,7, Csehországban pedig 3,7 százalék.

Az Európai Unióban 33 millió ember él súlyos anyagi nélkülözésben

(TASR-felvétel)

Azokból az országokból, ahol már ismertek a 2017-es adatok, egyedül Dániában és Hollandiában nem csökkent a súlyosan nélkülözők aránya. A legnagyobb javulást Románia tudta felmutatni (-4,4 százalékpont), de Olaszországban (-2,9 százalékpont), Horvátországban (-2,2 százalékpont) és Bulgáriában (-1,9 százalékpont) is érdemben csökkent a szegénységben élők száma. Bár a sze-

gényebb EU-s tagországok (nyilván magasabb bázisról) sokat tudtak javítani, Bulgária a maga 30%-ával, Görögország 21,1%-ával, Románia 19,4%-ával és Magyarország 14,5%-ával még mindig EU-s sereghajtó. A rangsor másik végén Svédország, Luxemburg, Finnország és Hollandia állnak, ahol rendre 3% alatti a súlyos nélkülözésben élők aránya.

Sok a hiányosság a hazai szülészeten

B. SZENTGÁLI ANIKÓ

A kisbaba megszületése minden családban örömteli esemény, a szülést azonban rengeteg nő traumaként éli meg. A szülészeten gyakran sérülnek a vajdó nők emberi jogai – a civil szervezetek bíznak benne, nemzetközi nyomásra javulni fog a helyzet.

Sérülnek a jogok

Sokszor a szülés szinte valamennyi szakaszában sérülnek a vajdó nők emberi jogai, derül ki a a Nők–Anyák–Testek című kétrészes tanulmányból és a hozzá kapcsolódó dokumentumfilmből, amelyet a Polgár, Demokrácia és Felelősség (ODZ), valamint a Női Körök Polgári Társulás képviselői állítottak össze. A tanulmány alapjául többéves vizsgálat szolgál, országwide vizsgálták a szlovákiai szülészeten uralkodó állapotokat. A nőknek kevés információjuk van a szülés menetéről, az egyes beavatkozásokról, saját és gyermekük egészségi állapotáról, sok mindenről csak utólag értesülnek, s általában az egészségügyi személyzet úgy viszonyul a vajdó nőkhöz, mintha csak tárgyak lennének, akik képtelenek egyedül dönteni és cselekedni. A személyzet nem buzdítja a nőket, hanem inkább gúnyolódik, és saját munkájuk megkönnyítése céljából parancsolgatnak, megfélemlítik a nőket, így kényszerítik akarataikat a páciensekre.

Részvétel a döntésekben

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) szerint mindenkinek joga van arra, hogy az orvosi kivizsgálását és a kezelését érintő döntések-

ben részt vegyen, és bármely egészségügyi beavatkozás elvégzésének feltétele, hogy ahhoz a beteg megértésétől, fenyegetéstől és kényszerítéstől mentes, megfelelő tájékoztatáson alapuló beleegyezését adja, és azt bármikor visszavonja. Ezzel szemben az általános szlovákiai gyakorlat az, hogy amikor valakit felvesznek a szülészetre, a nővérek rutinszerűen aláíratnak egy tájékoztató jellegű beleegyező nyilatkozatot, melyről sokan nem is sejtik, pontosan mit tartalmaz.

Pozitív élmény

Janka Debrecéniová jogász szerint a szülést nemcsak túlélni kell, hanem el kell élni, hogy a vajdó nő számára pozitív élmény legyen. Ezt a WHO is rendkívül fontosnak tartja. Nem sokkal azután, hogy az emberjogi szervezetek nyilvánosságra hozták tapasztalataikat, a WHO a közelmúltban nagyon konkrét ajánlásokat fogalmazott meg a szülésekkel kapcsolatban: tiszteltetben kell tartani a nők pozitív szülésélményhez való jogát, az anyának és a babának pedig színvonalas, az időszerű tudományos ismereteken alapuló egészségügyi ellátást kell nyújtani. Debrecéniová bízik benne, hogy nemzetközi nyomásra a helyzet végre javulni fog Szlovákiában.

Az egészségügyi minisztérium a civil felmérés eredményeire közvetlenül nem reagált, hivatalos közleményében csak annyit mondott: az egészségügyi alkalmazotknak be kell tartaniuk az érvényes etikai kódexet. A tárca állítólag már dolgozik a legújabb tudományos ismeretekből kiinduló, új, standard diagnosztikai és terápiás eljárásokon.

Minden beavatkozás elutasítható

B. SZENTGÁLI ANIKÓ

Janka Debrecéniová, a Polgár, Demokrácia és Felelősség civil szervezet jogászáként és kismamaként is szembesült a kórházi környezettel, s volt alkalma tanulmányozni, mennyire tartják tiszteltetben a vajdó nők jogait.

Szüléskor a nők mit utasíthatnak el, és mit kérhetnek?

Az egészségügyi személyzet a legapróbb beavatkozást sem véggezheti el anélkül, hogy alaposan tájékoztatná a beteget, aki ezután egyezne bele a beavatkozásba, és ami fontos, nem csak formálisan. Vagyis a nőnek elegendő érthető információt kell kapnia, és szabad akaratából kell döntenie. Gyakorlatilag minden beavatkozás elutasítható, amit az egészségügyi személyzet javasol vagy tervez. Ez érvényes a hüvelyi vizsgálatra, a szülés beindítására mechanikusan vagy gyógyszerrel, a szülés gyorsítására például oxitocin beadásával, a CTG-felvételek rutinszerű készítésére, a Kristeller-műfogásra (nyomás a nő hasára a kitolási fázisban – szerk.), a magzatburok művi megrepesztésére, a csecsemő rutinszerű mérésére közvetlenül a szülés után, de még arra is, hogy a nőt kényelmetlen helyzetben – például fekvé – kényszerítik szülni. A felsorolt praktikák némelyike eltér a nemzetközi egészségügyi standardtól, sőt, kimondottan ártalmas. A nőnek jogában áll döntenie a szülés körülményeiről, például hogy milyen helyzetben szeretne szülni, hogy nem kíván gátmetszést vagy arról, hogy kit szeretne maga mellett vajdás közben. Ugyanúgy jogában áll kérni, hogy közvetlenül a szülés után a babát tegyék a mellkasára.

Janka Debrecéniová

(Képarhívum)

Mi a szülési terv?

A nők ebben fogalmazzák meg a kéréseiket, és azt, hogy mit részesítenek előnyben. Ez egy stratégia, amely arra kényszerítheti az egészségügyi alkalmazottakat, hogy tiszteltetben tartsák a vajdó nő jogait. Sajnos, a szlovákiai szülészeten az informált beleegyezési nyilatkozat legtöbbször csak egy értéktelen papírfecni, melyet sokan a szülészetre érkezésükkor automatikusan aláírnak anélkül, hogy tudnák, miről van szó, és bizony előfordulhat, hogy valaki olyasmit is aláír, amivel lényegében nem ért egyet. A szülési terv jogilag kötelező érvényű nyilatkozat arról, hogy a várandós nő pontosan mit szeretne, konkrétan mihez adja a beleegyezését, és mit utasít el. A személyzetnek ezt be kell tartania.

Honnan tudhatják a kismamák, mihez van joguk?

Előre kell tájékozódni, fel kell készülni a szülésre, hogyan fog zajlani, milyen helyzetek alakulhatnak ki, ott esetleg milyen döntése-

RÖVIDEN

Újratárgyalják Trnka ügyét

Pozsony. Törölte tegnap a Pozsonyi Kerületi Bíróság a Főügyészség fegyelmi bizottságának döntését, így Dobroszlav Trnka volt főügyész megtarthatja ügyészi tisztségét. A bíróság ugyanakkor elrendelte az ügy újratárgyalását. Trnka ellen azért indult fegyelmi eljárás, mert egy levéllel akarta kieszközölni, hogy a Speciális Ügyészség titlalma ellenére a barátjához, Marián Kočner vállalkozóhoz közeli emberek kezébe kerüljön egy eljárás alá vont épület, a Glance House. (SITA)

Megvizsgálják a fakivágást

Pozsony. A Környezetvédelmi Felügyelőség Solymos László (Híd) környezetvédelmi miniszter utasítására megvizsgálja, legálisan vágták-e ki a Dunaparti vegetációt Dunacsúny és Doborgaz között. A vegetációt a Szlovák Vízgazdálkodási Vállalat vágatta ki, s állítja, ehhez minden szükséges engedélyt megvált. Több környezetvédelmi aktivista élesen bírálta ezt a lépést. (TASR)

ket kell hozni. Aki készíti a szülési tervet, azt bizonyítható módon kell az egészségügyi intézménybe eljuttatni – például ajánlott küldeményként, vagy a szülészeti iktatójában kell leadni, esetleg tanú jelenlétében átadni. Tanácsos beleírni, hogy az ott leírtak előnyét élveznek az informált beleegyezési nyilatkozattal szemben.

Mi van, ha a kórház nem tesz eleget a vajdó nő kívánságának?

Ha a nő nem választhat szabadon szülési helyzetet, ha rutinszerűen, úgymond megelőzőképpen elvégzik a gátmetszést, ha nyomást gyakorolnak a hasára, illetve nem a helyesen szerzett informális beleegyezéssel összhangban nyújtottak egészségügyi ellátást, panaszt tehet az Egészségügyi Felügyeletnél, esetleg az adott kórház vezetőségénél az alkalmazottak ellen, végső soron pedig bírósághoz fordulhat. Hasznos minél több bizonyítékot összegyűjteni, vagyis érdemes minél több fotót és videót készíteni.